

TÜRK TİCARET KANUNU'NUN 1529. MADDESİ KAPSAMINDA ANONİM ŞİRKETLERDE KURUMSAL YÖNETİM

Av. Arb. Mehtap Şahin Altıntaş¹

Öz

Şirketlerin kurulmasında güdülen asli amaç, kurucuları ve ortakları başta olmak üzere ilişkili bulunduğu tüm paydaşlara kar sağlamaktır. Bu amaca ulaşmak üzere bankacılık, sigortacılık, sermaye piyasası ve devletin ekonomik faaliyetlerinde faaliyet gösteren şirketlerin aktiviteleri özellikle kapitalist piyasada kamu kurum ve kuruluşlarından sonra gelen en önemli kurumsal yapılanmalardır. Şirketlerin başarısı büyük ölçüde "Kâr Sağlama" nihai amacının gerçekleştirilip gerçekleştirilmediği ile ölçülenebilir. Kârlılık ölçütü şirket başarısı ile doğru orantılandığında şirket faaliyetlerinin değerlendirilmesi zorunluluğu ortaya çıkar. Bu anlamda kâr aynı zamanda bir denetim aleti, işletmenin varlığını sürdürmesi ve geliştirilmesi için bir araçtır. Bunun için de şirket yönetiminden sorumlu olan kişi veya kişilerin ihtiyaç analizini doğru belirlemesi, şirketin mevcut kaynaklarının nasıl kullanılacağını ve bu kullanımın devamlılığının ne şekilde temin edileceğini tespit etmesi de bir zorunluluktur. Bu tespitleri yaparken, şirketlerin iç ve dış çevreleri, ülkedeki ve dünyadaki ekonomik durumu göz önünde bulundurması gerekmektedir. Dolayısıyla bütün bunlar, yönetsel bir sistem olarak tanımlayabilecek olan kurumsal yönetimi gerekli kılmaktadır. Bu çalışmada "Kurumsal Yönetim" kavramı tüm bu yönleriyle inceleme konusu yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler

Anonim Şirket
Şirket Denetimi
Kurumsal Yönetim
Yönetim Kurulu

Araştırma Makalesi

¹ İstanbul Ticaret Üniversitesi, 2020, maltintas78@gmail.com, ORCID: 0000-0003-2962-1452

CORPORATE MANAGEMENT IN JOINT – ROOM COMPANIES UNDER ARTICLE 1529 OF THE TURKISH COMMERCIAL LAW

Abstract

The main purpose of the establishment of companies is to provide profit to all stakeholders, especially their founders and partners. In order to achieve this aim, the activities of companies operating in banking, insurance, capital market and economic activities of the state are the most important institutional structures, especially after public institutions and organizations in the capitalist market. The success of companies can largely be scaled by whether the ultimate goal of "Making Profit" is achieved. When the profitability criterion is directly proportional to the success of the company, the necessity of evaluating the company's activities arises. In this sense, profit is also a control tool, a tool for the survival and development of the business. For this, it is a necessity for the person or persons responsible for the management of the company to determine the needs analysis correctly, to determine how the existing resources of the company will be used and how the continuity of this use will be ensured. While making these determinations, companies should consider their internal and external environments, the economic situation in the country and in the world. Therefore, all these necessitate corporate governance, which can be defined as a managerial system. In this study, the concept of "Corporate Governance" is examined with all these aspects.

Keywords

Incorporated Company
Company Audit
Corporate Management
Board Of Directors

Research Paper

GİRİŞ

Bankacılık, sigortacılık, sermaye piyasası ve devletin ekonomik aktiviteleri gibi kilit alanlarda ve büyük sermayeler gerektiren önemli sektörlerde faaliyet gösteren anonim şirketler, ekonomik açıdan en önemli ve etkili şirket tipi olup, kapitalist ekonomik sistemin egemen olduğu tüm ülkelerde, bu sistemin temel taşlarından².

Anonim şirketler yapmakta oldukları üretim, arz, ihracat vb. faaliyetler kapsamında ülke ekonomisi, yarattıkları istihdama bağlı olarak toplum ve yatırım araçları piyasasındaki etkinlikleri ile yatırımcılar açısından büyük önem arz etmektedir. Taşındıkları bu önemli misyon sebebiyle, anonim şirketlerin iyi yönetilmeleri gerekmektedir. Çünkü bu şirketlerin kötü yönetilmesi sonucu uğrayacakları zararlar sadece kendilerini ve ortaklarını değil, ülke ekonomisini, toplumu, sermaye piyasasını ve diğer anonim şirketleri olumsuz şekilde etkilemektedir. Öyle ki, son yıllarda ekonomik faaliyetlerin küreselleşmesi sonucu birtakım şirketlerin iflasları, zarar açıklamaları gibi olgular uluslararası düzeyde piyasaları ve ülke ekonomilerini etkilemekte, dünya çapında sosyal olaylara neden olabilmektedir³.

Anonim şirketlerin kötü yönetimi sonucu ortaya çıkabilecek durumlara örnek olarak, en bilineni olması sebebiyle *Enron* verilebilir⁴. ABD’de, 02 Aralık 2001 günü aktif toplamı 65 milyar doları, yıllık cirosu 100 milyar doları aşan ve 19000 personeliyle dünyanın en büyük şirketlerinden biri olan *Enron*’un beklenmedik iflasının etkileri tüm dünyada hem muhasebe ilkelerinin hem de denetim şirketlerinin özellikle de denetçi etiği açısından sorgulanması açısından bir kırılma noktası olmuştur. 2000 yılında *Fortune* dergisine göre ABD’nin en büyük on şirketinden biri olan *Enron*, zararlarının aslen şirketin uzantısından ibaret olan başka oluşumlara aktararak şirkete kârda olduğu görüntüsü verilmesi ve bu skandalın ortaya çıkması sonucu, ABD tarihinin en büyük altıncı iflasını gerçekleştirerek tarihe geçmiştir⁵.

1. KURUMSAL YÖNETİM

1.1. Kurumsal Yönetim Kavramının Ortaya Çıkışı

Şirketlerin kötü yönetimi ve bunun ortaya çıkardığı geniş çaplı etkiler sebebiyle, doksanlı yıllarda “Kurumsal Yönetim” kavramının önemini ortaya çıkarmış ve birçok ülkede bu yönde düzenlemelere gidilmiştir. Dünya genelinde yaşanan ekonomik krizler ve şirket skandalları, işletmelerin hem idari hem de mali olarak daha iyi yönetilmelerini bir zorunluluk haline getirmiştir. Küreselleşmenin beraberinde getirdiği rekabetçi ortam da bu gerekliliği arttırmıştır. Bu noktada kullanılacak araç olarak ise “Kurumsal Yönetim” kavramı gündeme gelmiştir⁶.

Kurumsal yönetim, asıl olarak şirketlerin kötü yönetilmesini engellemeyi amaçlayan ve sadece hukuk değil, ekonomi, işletme, finans gibi birçok alanda tartışılan ve güncelliğini koruyan göreceli yeni ve geniş bir kavramdır. Ülkemizde de dünyadaki gelişmelere paralel

² (Tuğ, 2019)

³ (Tuğ, 2019)

⁴ Amerika Birleşik Devletleri, Teksas eyaleti, Houston şehrinde Ekim 2001’de başlayan yolsuzluk olayı.

⁵ (Dinç & Cengiz, 2018)

⁶ (Gökçen, Cavlak, Cebeci, & Ataman, 2017)

olarak kurumsal yönetim, özellikle halka açık anonim şirketler alanında olmak üzere, çeşitli düzenlemelere konu olmuştur.

“Kurumsal yönetim” kavramı ilk olarak 1990'ların başında ABD ve kıta Avrupası'nda, daha sonra tüm dünyada önemli bir konu olarak gündeme gelmiştir. Şirket varlıklarının büyüklüğü, ülke varlıklarının boyutuna ulaşan, gelişmiş sermaye piyasalarına sahip ABD'de ve İngiliz sermaye piyasalarında son yirmi yıl içinde “Kurumsal Yönetim” oldukça önemli bir hale gelmiştir. Özellikle ABD'de dev küresel şirketlerin yukarıdaki örnekte olduğu gibi art arda skandallar sonucunda yok oluşu, sermaye piyasalarına olan güveni sarsmış, sonuç olarak kurumsal yönetimin tüm dünyada yaygınlaşması süreci ivme kazanmıştır⁷.

1.2. Ülkemizde Kurumsal Yönetim Kavramının Uygulamaları

Ülkemizde kurumsal yönetim uygulamalarının ilki Türkiye Sanayici ve İş Adamları Derneği (TÜSİAD) tarafından 2002 yılında yayınlanan “Kurumsal Yönetim Kodu” dur. Kurumsal yönetim, ülkemizde son on yıldır popüler bir kavram olmasına rağmen atılan adımlarla, mevzuat düzenlemelerindeki açık büyük ölçüde kapanmıştır. OECD ve Dünya Bankası gibi birçok uluslararası kuruluşun konuya ilişkin yapmış oldukları çalışmaların yanında ülkelerin kurumsal yönetim düzenlemelerini hayata geçirmeleri bu durumun bir belirtisi olarak gösterilebilir.

1.3. Kurumsal Yönetim Kavramının Tanımlanması

Bir Anglosakson deyimini olan “Kurumsal Yönetim”, bir işletmenin en iyi şekilde idaresi ve bu idarenin şeffaf biçimde izlenebilmesi ve kontrol edilmesiyle ilgili temel ilkeler şeklinde tanımlanabilir⁸.

Kurumsal yönetim, İngilizce “Corporate Governance” teriminin Türkçe karşılığıdır. “Governance” ifadesi kontrol etmek, yönlendirmek işlevlerini içerir ki bu eylemler doğal olarak kamuda, özelde, kâr amacı güden ve gütmeyen tüm birimlerde yapılmaktadır. “Corporate” kelimesi ise başka birimlere ait değil, işletmelere ait uygulamalara referansta bulunduğu belirtir (Kula, 2006: 12).

Bazı çalışmalarda ise “Corporate Governance” kavramı “Kurumsal Yönetişim” olarak görülmektedir. Kurumsal yönetişim kavramını kullananlar genel olarak bu kavramın “Yönetim” ve “İletişim” kavramlarından meydana geldiğinden hareket etmektedirler. Söz konusu kavramlardan “Kurumsal Yönetim”, akademik çevre başta olmak üzere tüm ekonomik birimler tarafından genel kabul görmüş ve yapılan hukuki, idari ve akademik çalışmalarda “Kurumsal Yönetişim” kavramına göre daha çok kullanılmıştır.

Kurumsal yönetim, işletmelerin yönetildiği ve kontrol edildiği sistemdir. Bir başka deyişle, kurumsal yönetim, bir işletmeye finansman sağlayan yatırımcıların, bu

⁷ (Kavdır, 2015)

⁸ (Pulaşlı, 2003)

yatırımlarından bir kazanç sağlama konusunda kendilerini güvende hissetmelerine yarayan yöntemdir. Kurumsal yönetim kavramı, sadece işletmeye yön veren aktörler olan yönetim kurulunun ya da üst yönetimin uyacağı kurallardan değil, tüm paydaşlar tarafından da uyulması gereken ilkelere dayanarak oluşan yönetim biçimi şeklinde tanımlanabilir⁹.

Kurumsal yönetim, bir şirkette veya bir işletmede, bütün çalışanlar arasında dengelerin gözetildiği; ana amaçların, hakların ve sorumlulukların belirlendiği; şirketlerde veya işletmelerde ortak çıkarların korunduğu ve en geniş anlamda finansal ve ekonomik performansın artırılmasının amaçlandığı bir sistem veya strateji olarak da tanımlanabilir¹⁰.

“Kurumsal Yönetim” kavramını, içeriğindeki ilkelere göre tanımlamak gerekirse, şirket faaliyetleri yürütülürken, yönetim kurulu, üst yönetim, hissedarlar ve diğer paydaşlarla olan ilişkilerin, bunların rol ve sorumluluklarının şeffaflık, adillik, hesap verilebilirlik ve sorumluluk ilkeleri esas alınarak en uygun şekilde tasarlandığı, yönetim ve denetim fonksiyonlarının birbirinden ayrıldığı, hissedarların çıkarları korunurken diğer paydaşların hak ve menfaatlerine de saygı gösterildiği, iyi şirket yönetimi biçimi olarak da tanımlamak mümkündür¹¹.

2. 6102 SAYILI TÜRK TİCARET KANUNUNDA KURUMSAL YÖNETİM

2.1. Kanun Maddesi

6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu’nda “Kurumsal Yönetim” kavramı halka açık anonim şirketler açısından şu şekilde düzenlenmiştir:

TTK. MADDE 1529– (1) *Halka açık anonim şirketlerde kurumsal yönetim ilkeleri, yönetim kurulunun buna ilişkin açıklamasının esasları ve şirketlerin bu yönden derecelendirme kural ve sonuçları Sermaye Piyasası Kurulu tarafından belirlenir.*

(2) *Sermaye Piyasası Kurulunun uygun görüşü alınmak şartıyla, diğer kamu kurum ve kuruluşları, sadece kendi alanları için geçerli olabilecek kurumsal yönetim ilkeleriyle ilgili, ayrıntıya ilişkin sınırlı düzenlemeler yapabilirler.*

Görüldüğü gibi halka açık anonim şirketler açısından kurumsal yönetim ilkelerini belirleme yetkisi, yönetim kurulunun buna ilişkin açıklamaları vurgusuyla yapılmıştır. Bu nedenle bu çalışmada kurumsal yönetime ilişkin mevzuat hükümleri, yönetim kuruluna dair hükümler ön plana çıkarılarak analiz edilecektir.

2.2. Madde Gerekeşi

GEREKÇE/Madde 1529 – *Günümüzde şirket gruplarının yönetimi açısından giderek gereksinim duyulan ve sıklıkla tartışılan kurumsal yönetim ilkeleri konusunda, tasarı, yetkili bir kurum*

⁹ (Gökçen, Cavlak, Cebeci, & Ataman, 2017)

¹⁰ (Sönmez, 2014)

¹¹ (Ali Alp & Saim Kılıç, 2014)

belirleme ihtiyacına cevap vermiştir. Kurumsal yönetim konusunda, birçok farklı platformda tartışma yürütülmesinin ve birçok farklı kurum tarafından çalışılmasının, şirketlerin uyması gereken birden çok düzenlemeye yol açmaması amacıyla, bu ilkeleri belirlemek konusunda Sermaye Piyasası Kurulu yetkili kılınmıştır.

Sermaye Piyasası Kurulu, Kurumsal Yönetim İlkeleri'ni hali hazırda yayınlamıştır. Tasarının amacı, bu ilkeleri yayınlama yetkisini Kurula kanunen tanımaktır. Kendi özel ve sınırlı alanlarında, başkaca ilkeler belirlemek isteyen diğer yetkili kurumların, bu amaçla düzenleme yapmak istemeleri halinde, düzenlemeler arasında uyumun sağlanması amacıyla, Sermaye Piyasası Kurulu'nun onayına başvurmaları, çelişkili düzenlemeleri önlemek amacıyla hizmet edecektir.

Somut düzenlemeden ziyade bir ilke maddesi niteliğindeki TTK'nın 1529. Maddesinin halka açık anonim şirketlerin tabi olduğu kurumsal yönetim ilkelerini belirleme yetkisini SPK'ya devretmesinin ardında yatan düşünce, madde gerekçesinden de anlaşılacağı gibi, ticari bir kurum niteliğindeki şirketlerin ve bilhassa anonim şirketlerin tabi olduğu kurumsal yönetim ilkeleri arasında bir yeknesaklık sağlamaktır. Bu şekilde sınırlayıcı bir düzenlemeye gidilmediği gibi, bir yandan SPK'ya ilkeleri belirleme konusunda inhisari bir yetki verilmişken, diğer taraftan başkaca ilkelerin de belirlenebilmesinin yolu açık tutularak şirketlerin değişen ve gelişen ihtiyaçlara, koşullara, güncel dinamiklere karşı kurumsal yapılanmasını güçlü tutmak amaçlanmıştır.

2.3. TTK'da Kurumsal Yönetime İlişkin Diğer Maddeler

Türk Ticaret Kanunu'nda kurumsal yönetime ilişkin tek maddenin yukarıda belirtilen 1529. Madde olduğunu söylemek yanlış olur. Zira TTK, kurumsal yönetim anlayışını gerçekleştirmeye yönelik birçok düzenlemeyi bünyesinde ihtiva etmektedir¹².

Burada yine dikkat çeken husus, ilgili kanun maddelerinde ilkeler aracılığıyla kanun bütünlüğü içinde ideal bir kurumsal şirket yapılanmasının amaçlanmasıdır. Bu düzenlemelere örnek vermek gerekirse;

2.3.1. Eşit işlem ilkesi (TTK md. 357):

Pay sahipleri eşit şartlarda eşit işleme tabi tutulur.

2.3.2. Genel kurulun devredilemez görev ve yetkileri (TTK md. 408):

(1) Genel kurul, kanunda ve esas sözleşmede açıkça öngörülmuş bulunan hâllerde karar alır.

(2) Çeşitli hükümlerde öngörülmuş bulunan devredilemez görevler ve yetkiler saklı kalmak üzere, genel kurula ait aşağıdaki görevler ve yetkiler devredilemez:

a) Esas sözleşmenin değiştirilmesi.

¹² (Aksoy, 2013)

b) Yönetim Kurulu üyelerinin seçimi, süreleri, ücretleri ile huzur hakkı, ikramiye ve prim gibi haklarının belirlenmesi, ibraları hakkında karar verilmesi ve görevden alınmaları.

c) (Değişik: 26/6/2012-6335/22 md.) Kanunda öngörülen istisnalar dışında denetçinin seçimi ile görevden alınması.

d) Finansal tablolara, yönetim kurulunun yıllık raporuna, yıllık kâr üzerinde tasarrufa, kâr payları ile kazanç paylarının belirlenmesine, yedek akçenin sermayeye veya dağıtılacak kâra katılması dâhil, kullanılmasına dair kararların alınması.

e) Kanunda öngörülen istisnalar dışında şirketin feshi.

f) Önemli miktarda şirket varlığının toptan satışı.

(3) Tek pay sahipli anonim şirketlerde bu pay sahibi genel kurulun tüm yetkilerine sahiptir. Tek pay sahibinin genel kurul sıfatıyla alacağı kararların geçerlilik kazanabilmeleri için yazılı olmaları şarttır.

2.3.3. Yönetim kurulunun devredilemez görev ve yetkileri (TTK md. 375):

(1) Yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

a) Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.

b) Şirket yönetim teşkilatının belirlenmesi.

c) Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal planlama için gerekli düzenin kurulması.

d) Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları.

e) Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi.

f) Pay, yönetim kurulu karar ve genel kurul toplantı ve müzakere defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi.

g) Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.

2.3.4. Bağımsız dış denetim, yıllık faaliyet raporu (TTK md. 514):

(1) Yönetim Kurulu, geçmiş hesap dönemine ait, Türkiye Muhasebe Standartlarında öngörülmüş bulunan finansal tablolarını, eklerini ve yönetim kurulunun yıllık faaliyet raporunu, bilanço gününü izleyen hesap döneminin ilk üç ayı içinde hazırlar ve genel kurula sunar.

2.3.5. Şirket internet sitesi (TTK md. 1524)

(Değişik: 26/6/2012-6335/34 md.) (1) 397 nci maddenin dördüncü fıkrası uyarınca denetime tabi olan sermaye şirketleri, kuruluşlarının ticaret siciline tescili tarihinden itibaren üç ay içinde bir internet

sitesi açmak ve bu sitenin belirli bir bölümünü şirketçe kanunen yapılması gereken ilanların yayımlanmasına özgülemek zorundadır. İnternet sitesinde yayımlanacak içerikler, bu Kanunda belli bir süre belirtilmiş ise bu süre içinde, belirtilmemiş ise içeriğin dayandığı işlemin veya olgunun gerçekleştiği tarihten, tescil veya ilana bağlandığı durumlarda ise tescil veya ilanın yapıldığı tarihten itibaren en geç beş gün içinde, şirketin kuruluşundan internet sitesi açılıncaya kadar geçen sürede yayımlanması gereken içerikler de bu sitenin açıldığı tarihte siteye konulur....¹³.

3. KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİ

3.1. OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri

OECD (Organisation for Economic Co-operation and Development - Ekonomik Kalkınma ve İşbirliği Örgütü-) Kurumsal Yönetim İlkeleri, ilk olarak 1999 yılında OECD Bakanlar kurulu tarafından kabul edildi ve yayınlanmıştır. OECD'nin yayınlamış olduğu ilkeler üye ülkelerin konuya ilişkin düzenlemelerine rehberlik sağlamıştır.

İlkeler, OECD üyesi ve üye olmayan ülkelerdeki son gelişmeler dikkate alınarak gözden geçirilerek 2004 yılında güncellenmiş haliyle yayınlanmıştır. Birçok ülkeye ilham veren bu ilkeler iyi bir kurumsal yönetimin, finansal piyasaların istikrarı ve ekonomik büyüme için gerekliliğinin ve daha kurumsal bir yönetim stratejisinin küresel düzeyde rekabet için kaçınılmazlığını ortaya koyması açısından da önem taşımaktadır¹⁴.

Altı farklı başlıkta sunulan bu ilkeler aynı zamanda ilkelerin ortaya konuluş amacına dair de önemli ipuçları taşımaktadırlar. Bunlar;

- Etkin kurumsal yönetim çerçevesinin temelini sağlanması;
- Pay sahiplerinin hakları ve adil muamele görmeleri ile temel ortaklık işlevleri;
- Kurumsal yatırımcılar, pay senedi piyasaları ve diğer araçlar;
- Menfaat sahiplerinin rolü;
- Kamuyu aydınlatma ve şeffaflık,
- Yönetim kurulunun sorumlulukları.

Günümüzde bu ilkelerden yola çıkarak bir araya gelen 34 OECD üyesi ülke, düzenli olarak, sorunları tespit ederek, tartışarak ve analiz ederek çözmek için dünya çapında etkili politikalar geliştirmektedir¹⁵.

Ulusal ekonomilerin büyümesi, uluslararası ekonomik ilişkilerin gelişmesi, uluslararası sermaye akışkanlığının artması, şirket hissedarlarının işletme yönetimindeki etkinliklerinin azalması, şirket yönetim kurulları ve özellikle kurul içinde yönetici unvanını

¹³ (Karasu, 2013)

¹⁴ (OECD Principles of Corporate Governance, 2004)

¹⁵ (G20/OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri OECD'nin G20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanlarına Raporu , 2015)

taşıyan yöneticilerin verdikleri kararların öneminin artması gibi faktörler kurumsal yönetim kavramının doğuşunda önemli bir etki yapmıştır¹⁶.

Dünya çapında ilgi gören kurumsal yönetim, yaygınlık kazanarak, her ilgili uluslararası kuruluş ve ülke, bu konuda davranış kodeksleri çıkarmıştır. Ancak anılan ilkelerle ilgili son söz henüz söylenmemiştir. Bu ilkelerin, davranış kuralları mı yoksa geleceği şekillendiren ilkeler mi oldukları açıklık kazanmamıştır.¹⁷

Çatışan hak ve menfaat sahipleri arasındaki yetki ve hak paylaşımını dengeleme amacı taşıyan kurumsal yönetim, tüm bu ilkeler ışığında dört temel esasa indirgenebilir:

- Şeffaflık (kamuyu aydınlatma),
- Eşit işlem (hakkaniyet-dürüstlük),
- Sorumluluk (dış sorumluluk)
- Hesap verebilirlik (iç sorumluluk).

Kurumsal yönetim, şeffaflık, eşit işlem, sorumluluk ve hesap verebilirlik ilkeleri çerçevesinde, şirket üst yönetiminin sahip olduğu güç ve yetkilerin keyfi kullanımının engellenmesine, işletme faaliyetlerinin etkinliğinin ve verimliliğinin artırılmasına, işletme ile ilgili tüm menfaat sahipleri arasındaki ilişkilerin geliştirilmesine ve haklarının korunmasına, işletmenin finansal tablolarının şeffaflığının ve güvenilirliğinin artırılmasına olanak sağlar¹⁸.

3.2. Türkiye’de Kurumsal Yönetimle İlgili Düzenlemeler

3.2.1. Kurumsal Yönetim En İyi Uygulama Kodu (TÜSİAD)

Türk hukukunda da kurumsal yönetim ilkesi, 6102 sayılı TTK’nın kabulünden önce sadece sermaye piyasası hukukuna tabi olan anonim şirketler, hatta bu şirketlerin bir kısmını oluşturan “Pay Senetleri Menkul Kıymetler Borsasına Kote Olmuş Anonim Şirketler” için gündeme gelmişken ilk olarak TÜSİAD tarafından 2002 tarihli “Kurumsal Yönetim En İyi Uygulama Kodu”nun hazırlanması ile kurumsal yönetime ilişkin ilkelerin belirlenmesi açısından önemli bir adım atılmıştır. Bu kodda, yukarıda da belirtildiği gibi yönetim kavramının öneminden yola çıkılarak, özellikle yönetim kurulunun oluşumu ve çalışma şekli açısından yönetimde kurumsallaşmayı sağlayacağı düşünülen kurallar belirlenmiştir.

3.2.2.Sermaye Piyasası Kurumsal Yönetim İlkeleri

TÜSİAD’ın kurumsal yönetim kodunu, SPK’nın OECD’nin “Kurumsal Yönetim İlkeleri”ni temel alarak 2003 yılında hazırladığı kurumsal ilkeleri takip etmiştir. Bu ilkeler Temmuz 2005 yılında OECD ilkelerinde yapılan değişiklik çerçevesinde Sermaye Piyasası Kurulu tarafından güncellenmiştir.

¹⁶ (Koçel, 2003)

¹⁷ Bkz. 6102 sayılı TTK’nın genel gerekçesi, 92 nolu paragraf

¹⁸ (Poroy, Tekinalp, & Çamoğlu, 2010)

Kurumsal yönetim alanında rehber niteliğinde olan bu ilkeler, Türkiye'de ilk kez bu alandaki ortak anlayış eksikliğini gidermiştir. Söz konusu ilkeleri uygulama, şirketlerin isteğine bırakılmıştır. Ancak SPK, 10.12.2004 tarihli Kurul kararıyla şirketlere, faaliyet raporlarına ek olarak "Kurumsal Yönetim İlkeleri Uyum Raporu" hazırlama yükümlülüğünü getirmiştir. Raporla, SPK Kurumsal Yönetim İlkeleri'nden hangi prensiplere uyulduğu, hangi prensiplere uyulmadığı, uyulmayanlar hakkında uyulmama gerekçeleri ile bu prensiplere tam olarak uyulmaması sonucunda meydana gelecek çıkar çatışmalarına ilişkin bilgiler açıklanmaktadır. Bu sistem "Uygula, Uygulamıyorsan Açıkla" şeklinde ifade edilmiştir.

3.2.3. İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kurumsal Yönetim Endeksi

Türkiye'de kurumsal yönetimle ilgili diğer bir düzenleme de İMKB tarafından 2007 yılında yayınlanan "İstanbul Menkul Kıymetler Borsası Kurumsal Yönetim Endeksi'dir. Kurumsal yönetim uygulamalarının gelişmesine yardımcı olmak, şirketleri kurumsal yönetim uygulamaları ve öteki şirketlere referans olmaları konusunda teşvik etmek amacıyla düzenlenen İMKB Kurumsal Yönetim Endeksi, İMKB pazarlarında işlem gören (Gözaltı Pazarı ve C listesi hariç) ve Sermaye Piyasası'nda Derecelendirme Faaliyeti ve Derecelendirme Kuruluşlarına İlişkin Esaslar Tebliği kapsamında, kurumsal yönetim ilkelerine uyuma ilişkin olarak belirlenmiş derecelendirme notu 10 üzerinden en az 7 olan şirketlerin hisse senetlerinden oluşmaktadır. 01.11.2011 tarihi itibarıyla endekste 33 şirket bulunmaktadır¹⁹.

3.2.4. 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu

1 Ocak 2013 itibari ile geçerli olan 6102 sayılı TTK gereğince özel sektörde birbiriyle bağlantılı olan hem kurumsal yapıyı hem de mali ortamı iyileştirmeye yönelik önemli değişim sağlayacak çağın standartlarına uygun koşullarda hazırlanmış bir kanun amaçlanmıştır. Yeni TTK'nın Türkiye Büyük Millet Meclisi (TBMM) Gerekçeli Kararlarında da bu hususlara yönelik açıklamalara yer verilmiştir.²⁰

Öncelikli olarak, yeni TTK'nın şirketlere iş ahlakı açısından yeni bir düzen getirmeye çalıştığı görülmektedir. Haksız rekabet ve bağlantılı durumlar tanımlanmış (Madde 54), dürüstlük kuralına aykırı davranışlar, ticari uygulamalar sıralanarak (Madde 55) bu yönde dava ve hukuki süreçler açıklanarak hükme bağlanmıştır (Madde 56)²¹.

Bu konu ile ilgili, TBMM'nin Genel Gerekçesi'nde ise 104 ve 108 no'lu gerekçelerde haksız rekabet, dürüst olmayan işletme uygulamalarına ilişkin kuralların amacı ve tüm ekonomik birimlerin menfaatine, hukuka uygun ve bozulmamış rekabetin sağlanması gereği ortaya konmaktadır. 220 no'lu Gerekçe ile meseleye yönelik hukuki çerçeve için Avrupa Parlamentosu'nun Haksız İş Uygulamalarına İlişkin Yönergesi'ne atıfta bulunmaktadır²².

¹⁹ (<http://borsaistanbul.com/data/Brosurler/Kurumsal%20Y%C3%B6netim%20Endeksi.pdf>.)

²⁰ (TBMM, Yeni TTK Genel Gerekçesi, <http://www2.tbmm.gov.tr/d22/1/1-1138.pdf>)

²¹ (TTK, Resmi Gazete 6102, Haksız Rekabet, Maddeler: 54-56)

²² (TBMM, Yeni TTK Genel Gerekçesi, Gerekçeler: 104, 108, 220)

4. YENİ TÜRK TİCARET KANUNU'NDA YÖNETİM KURULU İLE İLGİLİ DÜZENLEMELER

Kurumsal yönetim ilkelerinin en önemli ilgi alanı yönetim kuruludur. Yönetim kurulu, şirketin kurumsal yönetim yapısının en üstünde yer alan, pay sahipleri, yatırımcılar ve diğer paydaşlara karşı birinci derecede sorumlu olan organıdır. Yeni TTK, yönetim kurulunu hem yapısal hem de işlevsel yönden kurumsal yönetim ilkelerini gözeterek düzenlemiştir. Kurumsal yönetim anlayışına uygun olarak profesyonel yönetim kurulu ilkesini kabul etmiştir. Bu bağlamda yeni TTK'da yönetim kuruluna ilişkin aşağıdaki yenilikler getirilmiştir:

- a. Üyelerin pay sahibi olma şartı kaldırılarak, hem pay sahibi sayısından fazla üyeden oluşan bir yönetim kuruluna imkan tanınmış hem de, yapay çözümlere başvurulmadan, uzman ve profesyonel yönetim kurullarının kurulabilmesinin yolu açılmıştır²³. Bu düzenleme ile aynı zamanda yönetim ile sermaye sahipleri arasındaki farklılık belirgin hale getirilmiştir.
- b. 6102 sayılı TTK, 6762 sayılı TTK'dan farklı olarak, gerçek kişilerin yanında tüzel kişilerin üye olmasına imkan tanımıştır (Md.359/2). Madde gerekçesinde *"Tüzel kişiyi temsil edecek gerçek kişinin; tüzel kişinin önerisi ile genel kurul tarafından seçileceğine dair bir hüküm esas sözleşmeye konamaz, konursa geçersiz olur"* denilmiştir. Yeni düzenlemede; tüzel kişinin kendisinin yönetim kurulu üyesi olması; istediği zaman temsilcisini değiştirmesi Borçlar Kanunu anlamında bir vekâlet akdi ilişkisini göstermektedir. Tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişi, tüzel kişinin talimatı çerçevesinde yönetim kurulunda oy kullanacak, ancak yönetim kurulu üyesi; tüzel kişinin kendisi olduğundan; temsilcisi gerçek kişinin yönetim kurulunda kullandığı oylardan ötürü kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülükleri ihlal ettiği takdirde, temsilci gerçek kişi değil fakat üye tüzel kişi 553 ve 557. maddeye göre şirkete, pay sahiplerine ve şirket alacaklılarına karşı sorumlu olacaktır. Madde gerekçesinde de *"... tüzel kişinin yönetim kurulu üyesi olarak sorumlu tutulmasının yolu açılarak şirkete, pay sahiplerine ve alacaklılara güvence verilmiştir"* denilmiştir. Gerekçede belirtildiği gibi *"... gerçek kişiyi belirlemek ve değiştirmek hakkı sadece tüzel kişiye aittir. Ancak şirketin haklı sebeplerinin varlığı halinde, tüzel kişiden değiştirme talebinde bulunma hakkı vardır"*. Buna karşılık gerek haksız fiillerden, gerekse yeni TTK. 562 ve 563. maddelerine göre yönetim kurulu üyelerinin işledikleri suçlar ve cezalardan sorumlu olan, doğrudan tüzel kişiyi temsil eden gerçek kişidir²⁴. Bu düzenleme ile profesyonel tüzel kişilerin şirket yönetim kurullarında yer alması öngörülerek, söz konusu tüzel kişilerin sorumluluk taşınması da arzu edilmiştir. Bu nedenle 6762 sayılı TTK'dan farklı olarak, tüzel kişi temsilcisi olarak ya da tüzel kişinin önerdiği kişi olarak genel kurul tarafından yönetim kurulu üyeliğine seçilen kişilerin sadece şahsi sorumlulukları yerine, tüzel kişilerin bizzat sorumluluğu kabul edilmiştir.
- c. Yönetim kurulu üyelerinin ve tüzel kişi adına tescil edilecek gerçek kişilerin tam ehliyetli olması gerektiği açıkça ifade edilerek, 6762 sayılı TTK döneminde yapılan ayırt etme gücü bulunan küçük ve kısıtlıların yönetim kurulu üyesi olup olmayacağı konusunda yapılan tartışmalara son verilmiştir²⁵.

²³ (Kırca, Manavgat, & Hayal Şehirli Çelik, 2013)

²⁴ (Reisoğlu, 2011)

²⁵ (Reisoğlu, 2011)

- d. 6102 sayılı TTK'nın 367. maddesi, 6762 sayılı TTK'nın 319. maddesinin ikinci fıkrası hükmü gibi, yönetim yetkisinin, bazı yönetim kurulu üyelerine ve/veya üçüncü kişilere devredilmesini düzenlemektedir. Ancak yeni düzenlemede yetki devrinin ve bölünmesinin içeriği ve sınırları daha ayrıntılı düzenlenerek bu konudaki tereddütler giderilmiştir. Söz konusu hükümlerle, yönetim kurulu yanında ondan tamamen bağımsız, "Yönetim" diye adlandırılan bir organ yaratılmamış, sadece şirketin işletme amacının elde edilebilmesi için gerekli tüm kararların alınması hakkının, bazı yönetim kurulu üyelerine ve/veya üçüncü kişilere kısmen veya tamamen devrine imkân verilmiştir²⁶. Burada önem arz eden nokta, bu yönetim yetkilerinin tamamının ya da bazılarının yönetim kurulunun uhdesinden çıkarılıp başka kişilere devredilmesidir. Yönetim yetkilerinin devredilebilmesinin sınırını ise TTK m. 375'te düzenlenen devredilemez görev ve yetkiler oluşturmaktadır²⁷.
- e. Anonim şirket organlarının görev ve yetkilerinin keskin çizgilerle belirlenmesi, kurumsal yönetim ilkelerinin, özellikle şeffaflık ilkesinin etkin bir şekilde uygulanması açısından büyük bir önem taşımaktadır. Zira şeffaflık, şirketin mali yapısının saydamlığı yanında kurumsal yapının da netliğini de gerektirmektedir. Ayrıca organların aldıkları kararlar konusunda hesap verebilir durumda olma yükümlülüğü ve ilgililere karşı sorumlu olmaları, bu organların hukuki konumlarının netleştirilmesini gerekli kılmaktadır. Bu kapsamda, 6102 sayılı TTK, yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkilerini altı bent halinde sayarak, genel kurul-yönetim kurulu ilişkisinde her şeye kadir bir genel kurul modelini reddetmiş, onun yerine organlar arasında görevler ayrılığına dayalı eşitlikçi modeli benimsemiştir. Bu suretle, çoğunluk pay sahiplerinin genel kurulu kullanarak azlığın aleyhine yönetime müdahale etme imkanları ellerinden alınmıştır²⁸.

TTK m. 375'te düzenlenen yönetim kurulunun devredilemez ve vazgeçilemez görev ve yetkileri şunlardır:

- Şirketin üst düzeyde yönetimi ve bunlarla ilgili talimatların verilmesi.
- Şirket örgütünün belirlenmesi
- Muhasebe, finans denetimi ve şirketin yönetiminin gerektirdiği ölçüde, finansal plânlama için gerekli düzenin kurulması
- Müdürlerin ve aynı işleve sahip kişiler ile imza yetkisini haiz bulunanların atanmaları ve görevden alınmaları
- Yönetimle görevli kişilerin, özellikle kanunlara, esas sözleşmeye, iç yönergelere ve yönetim kurulunun yazılı talimatlarına uygun hareket edip etmediklerinin üst gözetimi
- Pay, karar ve genel kurul tutanak defterlerinin tutulması, yıllık faaliyet raporunun ve kurumsal yönetim açıklamasının düzenlenmesi ve genel kurula sunulması, genel kurul toplantılarının hazırlanması ve genel kurul kararlarının yürütülmesi
- Borca batıklık durumunun varlığında mahkemeye bildirimde bulunulması.

²⁶ Bkz. TTK'nın 367. maddesinin gerekçesi.

²⁷ (Koç, 2007)

²⁸ (Pazarbaşı, 2017)

Bu maddede sayılan yetkiler, bir yönüyle sınırlı, diğer yönüyle ise sınırlı olmayan şekilde sayılmıştır. Esas sözleşmeye konulacak bir hükümle veya genel kurul kararı ile bu yetkilerin bazıları devredilebilir veya devralınabilir yetkiler olarak kabul edilemez. Madde metninde yer alan sayma işlemi bu yönüyle sınırlıdır. Buna karşılık esas sözleşme ile veya genel kurul kararı ile devredilemez ve devralınamaz yeni yetkiler ihdas edilebilir. Düzenleme bu yönüyle ise sınırlayıcı değildir. TTK'nın 375. maddesinde yer almayan ancak, yönetim kurulunun münhasır yetkisinde olan başka bazı yetkiler de bulunmaktadır. Zira bütün yetkilerinin kanunda liste halinde sayılması mümkün görülmemektedir²⁹.

Ayrıca bütün anonim şirketler için geçerli olacak biçimde yönetim kurulunun temel görev ve yetkilerinin devrinin yasaklanmasıyla da bu görev ve yetkilerden doğan sorumluluğun daima yönetim kuruluna ait olacağı, yönetim kurulunun bu sorumluluktan kurtulamayacağı belirtilmiştir³⁰.

- a. 6102 sayılı TTK'nın 375. f.1, b. c) maddesi hükmü, yönetim kurulunun sadece devredilemez bir görev ve yetkisine işaret etmemekte, aynı zamanda yönetim kurulunun bir temel kurumsal yönetim kurumu olan iç denetim mekanizmasını kurmakla görevli olduğunu da ifade etmiştir. Madde gerekçesinden de anlaşıldığı üzere, "Finans Denetimi" terimi ile iç denetim kastedilmiştir. Finans denetimi veya iç denetim sadece halka açık şirketler için değil, bütün şirketler için öngörülmüştür. Şirketin büyüklüğü veya halka açık olup olmaması, sadece kurulacak sistemin niteliği ve hacmini etkileyebilir. Kanunun bu açılımı bir yandan, kurumsal yönetim yaklaşımının kanunen somutlaşması, diğer yandan da işletme iktisadının iç kontrol kurallarının Kanuna yansması demektir³¹.

6102 sayılı TTK'nın 366. maddesinin 2. fıkrasına göre, yönetim kurulu, işlerin gidişini izlemek, kendisine sunulacak konularda rapor hazırlamak, kararlarını uygulamak veya iç denetim amacıyla, içlerinde yönetim kurulu üyelerinin de bulunabileceği komiteler ve komisyonlar kurabilir. Söz konusu hükümde 6762 sayılı TTK m. 318/II'den farklı olarak iç denetim amacıyla da komite ve komisyon kurulabileceği, komite ve komisyonlarda yönetim kurulu üyesi olmayan kişilere de yer verilebileceği öngörülmüştür³². Söz konusu bu komite ve komisyonlar, yönetim kurulunun görev ve sorumluluklarının sağlıklı bir biçimde yerine getirilebilmesine katkı sağlayacaktır.

- b. 6102 sayılı TTK'nın, 378. maddesinde belirtilen "Riskin Erken Saptanması Ve Yönetimi" komitesi ise ilk defa bu Kanunla hukuk sistemimize girmiştir. Şirketin varlığını, gelişimini ve devamını güvence altına almayı amaçlayan bu düzenleme, kurumsal yönetim ilkelerinin uygulanması bakımından büyük önem arz etmektedir. Bu komite, TTK'nın 375. maddesinin c) bendinde tüm anonim şirketler için öngörülmüş finans denetimi ve denetim komitesi yanında bir diğer iç kontrol mekanizması işlevini görmektedir. Ancak denetim komitesi şirket yönetimini gözetim altında tutarken, bu komite sadece risklere odaklanmaktadır. Ayrıca

²⁹ (Doğan, 2011)

³⁰ (Kırca, Manavgat, Çelik, 2013)

³¹ (Karasu, 2013)

³² (Doğan, 2011)

denetim geçmişe yönelik bir inceleme iken, risk yönetimi gelecekle ilgilidir³³. Yine denetimin yönetimi söz konusu değilken, risk yönetilebilir³⁴.

- c. 6102 sayılı TTK'nın 378. madde hükmü ile, payları borsada işlem gören şirketlere uzman bir komite kurma zorunluluğu getirilirken, diğer şirketlerde denetçinin böyle bir komite kurulması gerekliliğini yönetim kuruluna bildirmesi üzerine kurulması zorunlu hale gelmektedir. Riskin erken saptanması ve yönetimi komitesi, bazı yönetim kurulu üyelerinin görevlendirilmeleri suretiyle oluşturulabileceği gibi, tamamen üçüncü kişilerden de oluşturulabilir. Kanun koyucu risklerin erken teşhisi ve yönetimi komitesine aynı zamanda bir iç denetim komitesinin görevlerini de yüklediğinden, halka açık şirketlerde bu komitenin bir tarafsız yönetim kurulunun başkanlığında çalışması uygun olacaktır³⁵. Komite, yönetim kuruluna her iki ayda bir vereceği raporla durumu değerlendirecek, varsa tehlikelere işaret edecek ve çözüm yollarını gösterecektir. Bu rapor yönetim kurulunca denetçiye de gönderilecektir.
- d. Farklılaştırılmış teselsül, 6762 sayılı Kanun döneminde geçerli olan mutlak teselsül anlayışı yerine, sorumluların tüm zararı değil, ortak kusurla birlikte vermiş oldukları aynı zararı tazmin etmelerini öngörür, ortak zarar dışındaki zararı teselsül dışında bırakır³⁶. 6102 sayılı TTK'nın 557. maddesinde öngörülen farklılaştırılmış teselsül de kurumsal yönetim ile yakından ilgilidir. Yeni TTK'ya göre; Yönetim kurulu üyeleri *"Kanundan ve esas sözleşmeden doğan yükümlülüklerini ihlal ettikleri takdirde, kusurlarının bulunmadığını ispatlamadıkça hem şirkete, hem pay sahiplerine hem de şirket alacaklılarına karşı verdikleri zarardan sorumludur."* (Md. 553/1) ³⁷. Bu düzenleme "Executive" ve "Non-Executive" üye ayrımının sorumluluk hukukuna yansımalarıdır³⁸. Farklılaştırılmış teselsül öğretisi adil olduğu gibi, modern sorumluluk anlayışına ve kuramsal yönden teselsül kavramının gerçek anlamına da uygundur³⁹.
- e. 6102 sayılı TTK'da yönetim kurulunun özen yükümlülüğü, nesnel adil ve uygulanabilir kurallara bağlanmıştır. 369. maddede özen ve bağlılık yükümlülüğü olmak üzere birbirleriyle bağlantılı iki yükümlülük düzenlenmiştir. Her iki yükümlülüğe yönetim kurulu üyeleri yanında yönetimle görevli üçüncü kişiler de tabi tutulmuştur. Özen yükümlülüğü, 6762 sayılı TTK m. 320'de benimsenen atıflı sistemden kurtarılmıştır. Özen borcunda tedbirli bir yöneticinin özeni esas alınmak suretiyle objektif bir ölçüt getirilmiştir. Özen borcunu düzenleyen 369. maddenin ve özen borcuyla bağlantılı olan yönetim kurulu üyeleri ve yöneticilerinin sorumluluğunu düzenleyen 553 vd. maddelerinin emredici olarak düzenlenmiş olması nedeniyle, özen borcunun seviyesini düşürmeye yönelik sorumsuzluk anlaşmaları kesin hükümsüz olacaktır⁴⁰.

³³ (İnceoğlu, 2008)

³⁴ (Karasu, 2013)

³⁵ Bkz. 378. maddenin gerekçesi.

³⁶ (Karasu, 2013)

³⁷ (Reisoğlu, 2011)

³⁸ (İnceoğlu, 2008)

³⁹ (İnceoğlu, 2008)

⁴⁰ (Kırca, Manavgat, Çelik, 2013)

- f. 6102 sayılı TTK'nın 392. maddesi, ağır ve kapsamlı sorumluluğun bir gereği olarak, her yönetim kurulu üyesine şirketin bütün iş ve işlemleri hakkında bilgi alma ve inceleme hakkı tanınmıştır.
- g. 6102 sayılı TTK'nın 1527. maddesi, 6762 sayılı TTK'dan farklı olarak, teknolojiye yaşanan gelişmeleri de dikkate alarak, yönetim kurulu toplantılarının elektronik ortamda yapılmasına imkan tanımıştır. Buna göre, anonim şirket yönetim kurulu toplantıları tamamen elektronik ortamda yapılabileceği gibi, bazı üyelerin fiziken, bir kısım üyelerin ise elektronik ortamda katılması yoluyla da icra edilebilecektir. Bu yolla yönetim kurulunun etkin ve kolay bir şekilde toplantı yapması sağlanmıştır. Madde gerekçesinde de "*Günümüzün teknik ilerlemelerini dikkate alarak Tasarı sermaye şirketlerinde yönetim kurulu toplantılarının online yapılmasını mümkün kılmaktadır. Yönetim kurulu toplantılarında online alınan kararlar geçerlidir. Bu kararlar güvenli elektronik imza ile imzalanabilecekleri gibi, daha sonra fiziki imza ile karar altına alınabilirler. Anonim şirketlerde yönetim kurulu toplantılarının online olarak yapılabilmesi özellikle yabancı sermayeli şirketlerde önemli bir sorunu çözümlenecektir*" denilmiştir ⁴¹.
- h. Kapalı anonim şirketlerde yönetim kurulunun görevleri kayıtlı sermaye sistemi, avans kar dağıtımı gibi yeni kurumlar sebebiyle ağırlaşmıştır.
- i. Şirketler topluluğu kapsamında bağlı yönetim kurulunun, bağımsız yönetim kurulundan farklı olarak bağlılık raporu yayımlamak (m. 199), hakimiyetin kötüye kullanılmasından doğan kaybın denkleştirilmesini istemek (m. 22), topluluğun somut politikalarının gereği olan talimatlarına uymak (m. 203 vd.) gibi kapsamlı bir bilgi verme yükümlülüğü bulunmaktadır.

6102 sayılı TTK'nın 517. maddesi uyarınca, Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu'nun yayınladığı 27 Numaralı Konsolidasyon Standardı'na göre yükümlü işletme ve bu işletmenin ana şirket olması halinde bu şirketin yönetim kurulunun, topluluk finansal tablolarını ve faaliyet raporunu hazırlamak, topluluk denetçisine toplulukla ilgili bilgi ve belge vermek (m. 401.3), topluluk bağlılık raporunu sunmak, bağlı şirketlerin kayıplarını denkleştirmek gibi yükümlülükleri ve bundan doğan sorumlulukları bulunmaktadır (m. 202.1).

Yine 193. maddede, birleşme, bölünme ve tür değiştirme ile ilgili özel sorumluluk halleri düzenlenmiştir. 6102 sayılı TTK'nın 68 vd. maddelerinde finansal tabloların, Uluslararası Finansal Raporlama Standartları'nın özdeşi olan Türkiye Muhasebe Standartları'na göre hazırlanması gerektiği belirtilmiştir. Büyük sermaye şirketleri finansal tablolarını bu standartlara göre hazırlamak zorundadır. Ancak Kamu Gözetimi Muhasebe ve Denetim Standartları Kurulu, orta ve küçük ölçekli sermaye şirketleri, şahıs şirketleri, tek kişi işletmeleri ile KOBİLER için özel standartlar yayımlayacaktır. Bu suretle hesap verebilirlik ve şeffaflık yönünde bir devrim gerçekleştirilerek, Türkiye'nin uluslararası piyasaların dilini kullanmasının ve pay sahiplerinin güvenilir bir şekilde hesap almasının yolu açılmıştır⁴².

⁴¹ (Reisoğlu, 2011)

⁴² (İnceoğlu, 2008)

5. KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNİN 6362 SAYILI SERMAYE PİYASASI KANUNUNDA DÜZENLENİŞİ

6362 sayılı Sermaye Piyasası Kanunu 30/12/2012 Tarih ve 28513 sayılı Resmi Gazetede yayınlanarak yürürlüğe girmiştir. Kurumsal Yönetim Tebliği'nin eki niteliğinde olan ve bünyesinde 97 adet ilke barındıran Kurumsal Yönetim İlkeleri, "Pay Sahipleri", "Kamuyu Aydınlatma ve Şeffaflık", "Menfaat Sahipleri" ve "Yönetim Kurulu" başlıklarından oluşmaktadır. Uyulması zorunlu olan 24 ilkeden dört tanesi genel kurula, geri kalan 20 tanesi ise yönetim kuruluna ilişkindir. Bu durum yönetim kurulunun örgütleniş şeklinin, kurumsal yönetim açısından oldukça önemli olduğunu göstermektedir.

SPK, kurumsal yönetim ilkelerini belirlerken esas olarak Kıta Avrupası modelini benimsemiştir. Kıta Avrupası modelinde pay sahipleri yanında diğer menfaat gruplarının çıkarları da korunmaktadır. İlkelerde "Menfaat Sahipleri" başlığı altında yapılan düzenlemeler söz konusu duruma kanıt olarak gösterilebilir⁴³.

Kurumsal yönetim ilkeleri, 6362 Sayılı Sermaye Piyasası Kanununun "Halka Açık Ortaklıklar" başlıklı üçüncü bölümünde düzenlenmektedir. Söz konusu düzenlemede, halka açık anonim şirketlerin kurumsal yönetim ilkelerini; kurumsal yönetim uyum raporlarının içeriğine, yayımlanmasına, ortaklıkların kurumsal yönetim ilkelerine uyumlarının derecelendirilmesine ve bağımsız yönetim kurulu üyeliklerine ilişkin usul ve esasları belirleme görevi Sermaye Piyasası Kuruluna verilmektedir. Sermaye Piyasası Kurulunun, söz konusu yetkilerini, halka açık şirketler arasında rekabet sınırlamasına neden olmayacak şekilde (düzenlemede haksız rekabetle sonuçlanmayacak şekilde ibaresi kullanılmakta) ve eşit koşullardaki şirketlere eşit işlem yapılması prensibini göz önünde bulundurarak kullanması gerekmektedir (SPKan m 17/I) ⁴⁴.

Düzenlemenin ikinci fıkrasında ise SPK'nın payları borsada işlem gören şirketlerle ilgili olarak kurumsal yönetim ilkelerinin bir kısmının veya tamamının uygulanmasını zorunlu kılabileceği hüküm altına alınmıştır. Uyum zorunluluğunun yerine getirilmemesi durumunda SPK'nın re'sen uyumun sağlanması için kararlar alabileceği, uyum zorunluluğuna aykırılık sebebiyle ortaya çıkan hukuka aykırılığın tespiti ve iptali için dava açabileceği, mahkemeden ihtiyari tedbir isteyebileceği belirtilmiştir (Sermaye Piyasaları Kanunu md. 17/2).

Burada dikkat edilmesi gereken nokta SPK'nın halka açık tüm anonim şirketler hakkında kurumsal yönetim ilkeleri belirleme yetkisinin olmasına rağmen (Sermaye Piyasaları Kanunu md. 17/1), belirlediği bu ilkelere uyum zorunluluğunu yalnızca payları borsada işlem gören halka açık anonim şirketler için getirebilmesi ve uyum zorunluluğuna ilişkin yaptırımları bunlar hakkında uygulayabilmesidir⁴⁵. Ancak Sermaye Piyasaları Kanunu md. 16/2 hükmünün varlığı karşısında söz konusu ayırımın öneminin az olduğu söylenebilir. Zira ilgili fıkra göre; halka açık anonim şirketler, bu statülerini kazanmalarından itibaren en

⁴³ (Alp, Kılıç, 2014)

⁴⁴ (Aksoy, 2013)

⁴⁵ (Poroy, Tekinalp, Çamoğlu, 2010)

geç iki yıl içerisinde paylarının borsada işlem görmesi için gerekli başvuruyu yapmak zorundadır.

Sermaye Piyasaları Kanunu md. 36 ve 73'ün yaptığı göndermeler sebebiyle, Sermaye Piyasaları Kanunu md. 17/1 ve 2 hükümleri sermaye piyasası kurumları, borsalar, piyasa işleticileri ve teşkilatlanmış diğer pazar yerleri hakkında da uygulama alanı bulur. Bu sebeple söz konusu kurumlara ilişkin kurumsal yönetim ilkelerini belirleme, belirlediği ilkeleri zorunlu tutma ve uyma zorunluluğuna aykırılık haline ilişkin ikinci fıkrada yer alan yetkiler SPK'ya aittir⁴⁶.

Sermaye Piyasaları Kanunu md. 17/3'te ilişkili taraf işlemleri ile ilgili bir düzenleme mevcuttur. İlişkili taraf işlemleri ve ilişkili taraf kavramları Kamu Gözetimi ve Muhasebe Standartları Kurumu (KGK) tarafından hazırlanan Türkiye Muhasebe Standartları (TMS) kapsamında yer alan "İlişkili Taraf Açıklamaları" başlıklı TMS 24'te tanımlanmıştır⁴⁷.

Tanıma göre ilişkili taraf, "Finansal tablolarını hazırlayan işletmeyle ilişkili olan kişi veya işletmedir" (TMS 24 §9). Tanımın devamında hangi durumda işletme ile gerçek kişilerin veya başka işletmelerin ilişkili sayılacakları belirtilmiştir. Yine aynı TMS 24'te ilişkili taraf işlemleri ise, "Raporlayan işletme ile ilişkili bir taraf arasında kaynakların, hizmetlerin ya da yükümlülüklerin, bir bedel karşılığı olup olmadığına bakılmaksızın transferidir" şeklinde tanımlanmıştır (TMS 24 §9).

TMS'de yapılan tanımdaki niteliği haiz bir ilişkili taraf ile halka açık anonim ortaklık arasında bir işlem gerçekleştirilmeden önce, söz konusu işlemin esaslarının ortaya konduğu bir yönetim kurulu kararı alınması şarttır (Sermaye Piyasaları Kanunu md. 17/3).

Konu ile ilgili alınan kararların uygulanabilmesi için bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun onayı gerekir. Bağımsız yönetim kurulu üyelerinin çoğunluğunun işlemi onaylamaması durumunda, ilgili işleme ilişkin kamuya duyuru ve bilgilendirme yapılır. Daha sonra söz konusu işlem genel kurulun onayına sunulur. Yapılacak oylamada ilişkili taraf niteliğine sahip pay sahipleri oy kullanamaz. Ayrıca toplantı nisabı aranmaz ve katılanların basit çoğunluğu ile karar alınır (Sermaye Piyasaları Kanunu md. 17/3).

Sermaye Piyasaları Kanunu'nda "Kurumsal Yönetim" ibaresinin geçtiği bir madde hükmü daha bulunmaktadır. 2013 yılında bir telekomünikasyon şirketinin ortakları arasında ortaya çıkan anlaşmazlıklar sonucu genel kurulun toplanamaması ve buna bağlı olarak yönetim kurulunun seçilememesi durumunun ortaya çıkması üzerine, 6495 sayılı Kanunu'nun 57. maddesi ile Sermaye Piyasaları Kanunu md. 128'in birinci fıkrasına (k) bendi eklenmiştir. Değişiklik ile SPK'ya, belirli durumların varlığı halinde halka açık anonim ortaklıkların yönetim kuruluna re'sen üye atama yetkisi verilmiştir. Düzenlemeye göre SPK tarafından re'sen atanacak üyelerin, yine SPK'nın çıkarmış olduğu kurumsal yönetim ilkelerinde belirtilen bağımsızlık kriterlerini taşıması gerekir.

TTK'da olduğu gibi, bahsedilen hükümler dışında Sermaye Piyasaları Kanunu'da kurumsal yönetim anlayışına hizmet eden birçok madde olduğu söylenebilir. Örneğin;

⁴⁶ (Alp, Kılıç, 2014)

⁴⁷ (Bknz. TMS 24 için, <https://bit.ly/2YJkCie>, 08.04.2020)

şeffaflık ilkesinin etkisinin görüldüğü izah namelere ilişkin hükümler (Sermaye Piyasaları Kanunu md. 4 ve devamı), şirketlerin gerçek durumlarının bilinmesi amacıyla konulan örtülü kazanç aktarımı yasağına ilişkin hüküm (Sermaye Piyasaları Kanunu md. 21) gibi.

6. KURUMSAL YÖNETİM İLKELERİNİN KURUMSAL YÖNETİM TEBLİĞİ'NDE DÜZENLENİŞİ

II 7.1 sayılı Kurumsal Yönetim Tebliği (KYT), SPK'nın kurumsal yönetime ilişkin olarak çıkarmış olduğu üçüncü tebliğdir⁴⁸. "Sermaye Piyasası Kurulu Kurumsal Yönetim İlkeleri" (KYİ) ise Tebliğ'in eki niteliğindedir.

Söz konusu düzenlemenin uygulama kapsamının belirlenmesi açısından ikili bir ayırım yapmak gerekir. Buna göre; Tebliğ'in ilk bölümünün (ilkeler dışında kalan bölüm) uygulama alanına istisnalar hariç olmak üzere tüm halka açık ortaklıklar girmektedir. Bu sonuca uygulama kapsamının istisnalarının belirtildiği KYT md. 1/3 ve 4'ten ulaşılabilir. Söz konusu hükümlerde açık bir şekilde payları borsada işlem görmeyen halka açık anonim ortaklıkların, tebliğin ilişkili taraf işlemlerine, yatırımcı ilişkileri bölümüne ve teminat, rehin, ipotek ve kefaletlere ilişkin maddelere tabi olmadığı belirtilmiştir. Düzenlemenin mefhum-u muhalifinden bu istisnalar hariç olmak üzere, Tebliğ'in diğer hükümlerinin tüm halka açık anonim şirketler için uygulanacağı söylenebilir.

Buna karşın KYT'nin ikinci kısmını oluşturan, KYİ bölümü hükümleri, KYT md. 1/2 gereği, esas olarak payları borsada işlem gören anonim şirketler hakkında uygulanır. Bu durum, ilgili hükümde payları borsada işlem görmeyen, payları Ulusal Pazar, İkinci Ulusal Pazar veya Kurumsal Ürünler Pazarı dışındaki diğer platformlarda işlem gören ve dışarıda yerleşik sayılan ortaklıkların, Tebliğ'in ikinci kısmını oluşturan kurumsal yönetim ilkelerine tabi olmadıklarının belirtilmesinden anlaşılmaktadır.

KYT md. 5/1'de uyulması zorunlu kurumsal yönetim ilkeleri sayılmıştır. Bu düzenleme ile Tebliğ'in ikinci bölümündeki 97 adet ilkedен 24 tanesi için uygulama zorunluluğu getirilmiş bulunmaktadır. Söz konusu 24 ilkedен ise 20 tanesi yönetim kuruluna ilişkin ilkelerdir. Uyulması zorunlu olmayan ilkelerin "Uygula ya da Açıkla" esasına tabi olduğu anlaşılmaktadır. Gerçekten de KYT md. 8/1'e göre yıllık faaliyet raporlarında, tebliğ ekinde yer alan kurumsal yönetim ilkelerine uyulup, uyulmadığının belirtilmesi; uyulmuyorsa bunun gerekçeli bir şekilde açıklanması gerektiği düzenlenmiştir⁴⁹.

Tebliğ, zorunlu ilkelerin uygulanması açısından, payları borsada işlem gören anonim şirketlerin üç gruba ayrılacağını belirtmiştir (KYT md. 5/2). Gruplandırma ortaklıkların sistemik önemlerine göre piyasa değerleri ve fiili dolaşımdaki payların piyasa değerlerine göre yapılır.

⁴⁸ Önceki iki tebliğ, Seri: IV No: 54 ve Seri: IV No: 56 (RG 30.12.2011, S. 28158) idi. Ayrıca bunlardan önce SPK'nın 2003 yılında yayımlanmış olduğu tebliğ niteliğinde olmayan, "Kurumsal Yönetim İlkeleri" başlığına sahip bir düzenlemesi mevcuttu. Bknz. <http://www.spk.gov.tr/Duyuru/Goster/20111104/1>, 08.04.2020

⁴⁹ (Tuğ, 2019)

Tebliğ'e göre; birinci grup, piyasa değerinin ortalaması 3 milyar TL'nin ve fiili dolaşımdaki paylarının piyasa değerinin ortalaması 750 milyon TL'nin üzerinde olan; ikinci grup, birinci gruba girmeyen şirketlerden, piyasa değerinin ortalaması 1 milyar TL'nin ve fiili dolaşımdaki paylarının piyasa değerinin ortalaması 250 milyon TL'nin üzerinde olan; üçüncü grup, ilk iki gruba dahil olmayan ve payları Borsa İstanbul bünyesindeki Ulusal Pazar, İkincil Ulusal Pazar ve Kurumsal Ürünler Pazarı'nda işlem gören şirketlerden oluşur. Söz konusu gruplarda yer alan şirketler yıl başında SPK tarafından ilan edilmektedir⁵⁰. 10.01.2019 tarihli 2019/2 sayılı SPK Bülteni'ne göre, birinci grupta 41, ikinci grupta 47 şirket bulunmaktadır⁵¹.

Söz konusu sınıflandırma bağlamında, Tebliğ'de ilkelerin uygulanması bakımından çeşitli istisnalar veya farklılaştırmalar öngörülmüştür. Örneğin; KYT md. 5/5'e göre, bağımsız yönetim kurulu üyesinin atanmasına ilişkin KYİ md. 4.3.7'nin üçüncü fıkrası üçüncü grupta yer alan ortaklıklar için uygulanmaz. Zorunlu ilkelere uyulmaması durumunda yapılacaklar, KYT md. 7'de düzenlenmiştir. Hükme göre; SPK uyumun sağlanması için re'sen her türlü kararı almaya ve işlemi yapmaya yetkilidir. Yine SPK, uyum zorunluluğunun yerine getirilmesi amacı ile mahkemelerde ihtiyari tedbir talep etme ve dava açma yetkilerine sahiptir. Bunların dışında uyulması gereken ilkelere aykırılık arz eden hallerde, yeterli sayıda yönetim kurulu üyesine sahip olunmasına rağmen yönetim kurulunun veya genel kurulun aykırılıkları ortadan kaldıracak kararlar almaması veya işlemler yapmaması durumunda SPK, şirkete 30 günlük bir süre verir. Süre sonunda aykırılıklar giderilmezse SPK, gerekli işlemlerin yapılması için gerekli sayıda ve bağımsızlık kriterlerini sağlayan bağımsız üyeyi re'sen atar. Yeni yönetim kurulu, zorunlu ilkelere uyumun sağlanması için gerekli esas sözleşme değişikliklerini yapma yetkisine haizdir (KYT md. 7/3)⁵².

İlişkili taraf işlemlerinin düzenlendiği KYT md. 9, esas olarak SerPK md. 17/3'ün birçok ayrıntı ile genişletilmiş halinden ibarettir. Aynı esas noktaları içerdiği için, konu ile ilgili "Sermaye Piyasası Kanunu'nda Yapılan Düzenlemeler" başlığındaki ilişkili taraf işlemlerine ilişkin açıklamalar geçerlidir. KYT md. 11'e göre; şirketler, bünyelerinde yatırımcılarla iletişimin gerçekleştirilmesi amacıyla bir yatırımcı ilişkileri bölümü oluşturmak zorundadır. Bu bölüm yapmış olduğu çalışma ve faaliyetlerle ilgili olarak yönetim kuruluna yılda en az bir kez rapor sunacaktır (KYT md. 11/1). Ancak söz konusu bölümün görevleri, kamuya duyurulması şartıyla, başka bölümler tarafından da yerine getirilebilir (KYT md. 11/2).

Şirketler ile onların bağlı şirketlerinin üçüncü kişiler lehine teminat, rehin, ipotek veya kefalet veremeyecekleri KYT md. 12'de düzenlenmiştir. Hükme göre; şirketler ve bunların bağlı şirketleri, kendi tüzel kişilikleri, finansal tablolarında tam konsolidasyon kapsamına dahil ettikleri şirketler, olağan ticari faaliyetlerinin yürütülmesi amacıyla üçüncü kişiler lehine vermiş oldukları teminat, rehin, ipotek ve kefaletler dışında, diğer üçüncü kişiler lehine söz konusu yükümlülüklerin altına giremezler. Ancak her durumda olağan ticari faaliyetlerin yürütülmesi amacıyla diğer üçüncü kişiler lehine verilecek teminat, rehin, ipotek ve kefalet için alınacak yönetim kurulu kararını, kurulun bağımsız üyelerinin çoğunluğunun

⁵⁰ (Alp, Kılıç, 2014)

⁵¹ <http://www.spk.gov.tr/Bulten/Goster?year=2019&no=2>, 06.08.2019.

⁵² (Tuğ, 2019)

onaylaması gerekir. Bağımsız yönetim üyelerinin çoğunluğu ilgili işlemleri onaylamazsa, üyelerin muhalefet gerekçesi KAP'ta açıklanır (KYT md. 12/3)⁵³.

SONUÇ

Ticaret hayatının vazgeçilmez yapıtaşları olan anonim şirketlerin piyasada kuruluş amacına uygun faaliyet göstermesi her şeyden önce ticari bir yapı niteliğini haiz bu oluşumların yasal düzenlemelerle de desteklenen "Kurumsal" bir yapıya sahip olmalarını zorunlu kılar. 1990'lardan itibaren yaşanan şirket skandalları ve bunların sonucu olarak ortaya çıkan zararları önlemek amacıyla, "Şeffaflık, Adil Yönetim, Sorumluluk ve Hesap Verebilirlik" ilkeleri üzerine yapılandırılmış bir kurumsal yönetim anlayışı, şirket yönetimlerinin keyfi ve bireysel bir zeminden kurumsal bir güvenilirliğe evrilerek pay sahipleri başta olmak üzere çalışanlar, kredi sağlayanlar, tedarikçiler, devlet ve müşteriler gibi çeşitli grupların ve tüm paydaşların hak ve menfaatlerinin korunmasını sağlar.

OECD ve Dünya Bankası gibi birçok uluslararası kuruluşun konuya ilişkin yapmış oldukları çalışmalara konu olan "Kurumsal Yönetim" kavramı, ayrıca yukarıda detaylandırılan Kanun ve ilgili mevzuat hükümlerine de konu edilerek hukuki ve fiili arenada yeknesaklığın sağlanması hedeflenmiştir. Bu düzenlemelerde esas alınan şirket türü halka açık anonim şirketler olup yapılan düzenlemeler daha çok yönetim kurulunun işleyiş ve yapısına ilişkindir. Bu ise kurumsal yönetim olgusunda, şirket üst yönetiminin oldukça önemli bir yere sahip olduğu anlayışını yansıtmaktadır. 6102 sayılı TTK ile de yasal çerçevesi çizilen kurumsal yönetim anlayışı, hem halka açık hem de kapalı tip anonim şirketler bakımından nesnel, adil, güvenilir, şeffaf ve sosyal sorumluluk bilincine dayalı bir yönetim anlayışını uygulamaya geçirmiştir.

⁵³ (Tuğ, 2019)

KAYNAKÇA

- Aksoy, M. A. (2013). Türk Kurumsal Yönetim Düzenlemeleri Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s. 40 dn. 62 ve s. 105.
- Aksoy, M. A. (2013). Türk Kurumsal Yönetim Düzenlemeleri Kapsamında Anonim Şirket Yönetim Kurulu. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, C:17, Syf:1-2.
- Ali Alp, & Saim Kılıç. (2014). *KURUMSAL YÖNETİM - NASIL YÖNETMELİ*. İSTANBUL: DOĞAN KİTAP.
- Bahtiyar, M. (2020). *Ortaklıklar Hukuku*. İstanbul: Beta .
- Bknz. TMS 24 için, <https://bit.ly/2YJkCie>. (08.04.2020, 4 8).
- Dinç, Y., & Cengiz, S. (2018). Muhasebe Denetiminde Hata ve Hilenin Denetçi Etiği Açısından İncelenmesi: Enron Skandalı Örneği. *Çankırı Karatekin Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi* 5 (1), 221 - 236.
- Doğan, B. (2011). Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri. *Türk-Alman Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, 610-611.
- Doğan, B. F. (2011). *Anonim Şirket Yönetim Kurulunun Organizasyonu ve Yönetim Yetkisinin Devri*. İstanbul: Vedat.
- (2015). *G20/OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri OECD'nin G20 Bakanlar ve Merkez Bankası Başkanlarına Raporu* .
- Gökçen, G., Cavlak, H., Cebeci, Y., & Ataman, B. (2017). Kurumsal Yönetim Algısı ile Kurumsal Yönetim Notu Arasındaki İlişkinin Analizi. *Maliye Finans Yazıları* , 107, 161, 186.
- <http://borsaistanbul.com/data/Brosurler/Kurumsal%20Y%C3%B6netim%20Endeksi.pdf>. (09.04.2020).
- İnceoğlu, M. M. (2008). *Uğur Alacakaptan'a Armağan 2*. İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Karasu, R. (2013). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu ile Anonim Şirketlerde Kurumsal Yönetim ile İlgili Getirilen Yenilikler. *İnönü Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi*, s.38.
- Kavdır, S. (2015, Ocak). Kurumsal Yönetim ve Türkiye Mevzuatındaki Yeri. *Yüksek Lisans Tezi*. İstanbul, İstanbul, Türkiye: İstanbul Ticaret Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü.
- Kırca, İ., Manavgat, Ç., & Hayal Şehirli Çelik, F. (2013). *Anonim Şirketler Hukuku Cilt : 1*. Ankara: Bankacılık Enstitüsü.
- KOÇ, H. (2007). TTK.367. Madde Kapsamında Banka Kredi Komitesinin Konumu Ve Hukuki Niteliği. *Gazi Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi* C. XXI, 239 - 240.
- Koçel, T. (2003). *İşletme Yöneticiliği*. İstanbul: Beta Yayınları.

(2004). *OECD Principles of Corporate Governance*.

Pazarbaşı, G. (2017). Bağımsız Yönetim Kurulu Üyelerinin Hukuki Sorumluluğu. *İstanbul Bilgi Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Yüksek Lisans Programı Ekonomi Hukuku Bitirme Tezi*.

Poroy, R., Tekinalp, Ü., & Çamoğlu, E. (2010). *Ortaklıklar ve Kooperatifler Hukuku*. İstanbul: Vedat Kitapçılık.

Pulaşlı, H. (2003). *Anonim Şirket Yönetiminde Yeni Model*. Ankara: Bankacılık Enstitüsü.

REİSOĞLU, S. (2011). 6102 Sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun Anonim Şirketlerle İlgili Başlıca Yeni ve Farklı Düzenlemeler. *Tebliğ*. Bolu.

Sönmez, M. (2014). Kurumsal Yönetim ve Finansal Piyasalarda Daha İyi Şeffaflık Hukukunun Rolü ve Hukuk Sistemlerinde Uygulanabilirliği: AB ile Türkiye Arasında Karşılaştırmalı Bir Çalışma. *Doktora Tezi, Durham Üniversitesi*.

Tuğ, M. A. (2019). Kurumsal Yönetim Kavramının Genel Çerçevesi ve Türk Hukukundaki Yansımaları. *Hakemli Makale AndHD Cilt 5 Sayı 1*, 203-227.